

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بارم	بخش نخست: تاریخ ادبیات (۲ نمره)	
۰/۲۵	۱	کدام عبارت معرف «فرّخی یزدی» است؟ الف) وی توانست با اشعار ساده و عامیانه‌اش که طنز آمیز هم بود، در میان مردم جایگاه مناسبی پیدا کند. ب) تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود و آشنایی با سعدی طبع وی را شکوفا ساخت.
۰/۵	۲	شاعران زیر، سردبیری کدام یک از «روزنامه‌های دوره بیداری» را بر عهده داشتند؟ الف) ادیب‌الممالک فراهانی: ب) میرزاده عشقی:
۰/۲۵	۳	کدام یک از گزینه‌های زیر درباره «نیمایوشیح» و تحول آفرینی او در شعر معاصر، درست است؟ الف) تصرف نیما در ماهیت شعر نو و ارائه ماهیتی تازه از آن، به تغییر در قالب و ویژگی‌های سخن شاعران قدیم انجامید. ب) نیما در ۱۳۱۶ منظومه «افسانه» را به عنوان بیانیه شعر نو منتشر کرد که نزدیکی به ادبیات نمایشی، از ویژگی‌های آن است. ج) نیما در مسیر بنیان‌گذاری شعر نو تلاش کرد تا واژگان نو به کار برد و از به‌کارگیری واژگان روزمره و عامیانه پرهیز کند. د) جریان نوگرایی نیما با سرایش «ققنوس» تثبیت شد. او در این منظومه، تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.
۰/۲۵	۴	سروده زیر از کدام اثر «مهدی اخوان ثالث» برگزیده شده است؟ «سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سرب‌نیرد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / ننگه جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است.»
۰/۵	۵	درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را تعیین کنید. الف) کتاب «دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز» از آثار داستانی «سید مهدی شجاعی» در زمینه ادبیات عاشورایی است. ب) دوره اول ادبیات معاصر (از ۱۳۰۴ تا شهریور ۱۳۲۰) را دوره درخشش نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو می‌دانند.
۰/۲۵	۶	داستان نویسی نوین با افرادی مانند نویسنده «سگ ولگرد»، گسترش یافت.
بخش دوم: سبک‌شناسی (۲ نمره)		
۰/۲۵	۷	کدام بیت مصداق توضیح زیر است؟ «گروهی از شاعران دوره بیداری با آگاهی از سنت‌های ادبی، به زبان پرصلاحت گذشته وفادار ماندند.» الف) برکش ز سر این سپیدمعجر ب) چون نگریم ز درد و چون ننالم بنشین به یکی کبوداورند دزد را چو محرم به خانه کردم؟
۰/۲۵	۸	مفهوم کدام بیت با مفهوم «آزادی» در دوره بیداری، متفاوت است؟ الف) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است ب) اسی‌ری هیج آزادی نجوید ناخدای استبداد با خدای آزادی چو دل در بند گیسوی تو دارد
ادامه سؤالات در صفحه دوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۹	با توجه به نوشته زیر، دو مورد از ویژگی‌های «زبانی» نثر دوره معاصر تا انقلاب را بنویسید. «به قدری عصبانی شده بودم که چشمم جایی را نمی‌دید. از این بهانه تراشی‌هایش داشتم شاخ درمی‌آوردم. بی‌اختیار در خانه را باز کرده و این جوان نمک‌شناس را مانند موشی که از خمره روغن بیرون کشیده باشند، بیرون انداختم.» جمال زاده	۰/۵
۱۰	درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را تعیین کنید. الف) یکی از ویژگی‌های فکری ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی، فراوانی مدح، ذم و هجو در شعر است. ب) عدم تسلط کافی شاعران دوره بیداری بر ادبیات کهن، موجب کم‌توجهی در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی بود.	۰/۵
۱۱	در بررسی سبک‌شناسی شعر زیر، هر گزاره، مربوط به کدام یک از سطوح «زبانی، ادبی یا فکری» ادبیات انقلاب اسلامی است؟ «سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم ولی دل به پاییز نسپردیم چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده‌ایم» قیصر امین پور الف) «خاطرات ترک خورده»، یک ترکیب بدیع و بی‌سابقه است. ب) شاعر در این سروده از واژه‌های نمادین مانند «پاییز» بهره برده است.	۰/۵
بخش سوم: موسیقی شعر (۶ نمره)		
۱۲	از بیت‌های زیر، برای انواع وزن «همسان تک‌لختی، ناهمسان و همسان دولختی» یک نمونه انتخاب کنید. الف) گر این چنین به خاک وطن شب سحر کنم ب) هوای خود چو نهادم رضای او چو گزیدم ج) فصل گل می‌گذرد هم نفسان بهر خدا خاک وطن چو رفت، چه خاکی به سر کنم؟ جهان و هر چه در او جز به کام خویش ندیدم بنشینید به باغی و مرا یاد کنید	۰/۷۵
۱۳	وزن کدام مصراع در مقابل آن درست نوشته شده است؟ الف) دریاب که مبتلای عشقم (مفعول مفاعله فعلون) ب) لختی بخند خنده گل زیباست (مفعول فاعلات مفاعله فاعلن)	۰/۲۵
۱۴	تقطیع هجایی نمونه‌های زیر، با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) گیسوی او (- U U -) ب) سرافرازی (U - -)	۰/۵
۱۵	با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. «گر برگ گل سرخ کنی پیرهنش را از نازکی آزار رساند بدنش را» الف) مصراع اول بیت را تقطیع هجایی کنید. ب) ارکان معادل بیت را به گونه‌ای بنویسید که «همسان» باشد. ج) در هریک از مصراع‌ها، یک اختیار شاعری زبانی مشخص کنید.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۱۶	مصوّت بلند «ی» در کدام مصراع به کوتاه تبدیل نمی‌شود؟ الف) یارب قبول کن به بزرگی و فضل خویش ب) ای گنبد گیتی ای دماوند ج) پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت د) آن نور روی موسیٰ عمرانم آرزوست	۰/۲۵								
۱۷	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «مرا بسود و فروریخت هر چه دندان بود نبود دندان لابل چراغ تابان بود» الف) وزن بیت را بنویسید. ب) در رکن دوم مصراع دوم، کدام اختیار وزنی به کار رفته است؟	۱ ۰/۲۵								
۱۸	با مقایسه دو شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. ۱) میان مشرق و مغرب ندای محتضریست / که گاه می‌گوید / من از ستاره دنباله‌دار می‌ترسم. ۲) چون درختی در صمیم سرد و بی‌ابر زمستانی / هر چه برگم بود و بارم بود / ... ریخته‌است. الف) وزن کدام شعر، «ناهمسان» است؟ ب) مصراع اول شعر دوم چند رکن دارد؟ ج) وزن واژه معادل پایه‌های آوایی مصراع «که گاه می‌گوید» را بنویسید.	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵								
۱۹	نام وزن متناسب با هر بیت را از ستون مقابل بیابید و بنویسید. (نام یک وزن اضافی است)	۰/۵								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>وزن</th> <th>بیت</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>رمل مثنیٰ محذوف</td> <td>محمّد کافرینش هست خاکش هزاران آفرین بر جان پاکش</td> </tr> <tr> <td>هزج مسدّس محذوف</td> <td>چنان سایه گسترد بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی</td> </tr> <tr> <td>مقارِب مثنیٰ محذوف</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			وزن	بیت	رمل مثنیٰ محذوف	محمّد کافرینش هست خاکش هزاران آفرین بر جان پاکش	هزج مسدّس محذوف	چنان سایه گسترد بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی	مقارِب مثنیٰ محذوف	
وزن	بیت									
رمل مثنیٰ محذوف	محمّد کافرینش هست خاکش هزاران آفرین بر جان پاکش									
هزج مسدّس محذوف	چنان سایه گسترد بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی									
مقارِب مثنیٰ محذوف										

بخش چهارم: زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۲۰	همه آرایه‌های ادبی کدام گزینه در بیت زیر دیده می‌شود؟ «نرگس همی رکوع کند در میان باغ زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی» الف) حسن تعلیل، تناسب، تلمیح، استعاره ب) تشخیص، اسلوب معادله، تلمیح، کنایه	۰/۲۵
۲۱	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی الف) چگونه درمی‌یابیم بخشی از این سروده از «حافظ» است؟ ب) این کاربرد باعث پیدایی کدام آرایه شده است؟	۰/۵

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۲۲	آرایه مناسب هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی ج) دست در دامن مولا زد در کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها؟ (تلمیح / مراعات نظیر) هنوز می‌پرد از شوق چشم کوب‌ها (حسن تعلیل / لف و نشر) که علی بگذر و از ما مگذر (ایهام / اغراق)	۰/۷۵
۲۳	در کدام بخش‌های سروده زیر آرایه «پارادوکس» دیده می‌شود؟ «ما/ در عصر احتمال به‌سرمی‌بریم / در عصر شک و شاید/ در عصر پیش‌بینی وضع هوا / از هر طرف که باد بیاید/ در عصر قاطعیت تردید/ عصر جدید/ عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.»	۰/۵
۲۴	باتوجه به آرایه «ایهام»، مصراع دوم بیت زیر را به دو شکل معنی کنید. «چون جام شفق موج زند خون به دل من با این همه دور از تو مرا چهره زردی است»	۰/۵
۲۵	در بیت «گر هزار است بلبل این باغ الف) واژه «هزار» علاوه بر عدد، چه معنایی را در ذهن خواننده تداعی می‌کند؟ ب) توهم در معنی دیگر این واژه، کدام آرایه ادبی را پدیدآورده‌است؟ همه را نغمه و ترانه یکی است»:	۰/۵
۲۶	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم» الف) لف‌های مصراع دوم را بنویسید. ب) نوع لف و نشر در مصراع اول، مرتب است یا مشوش؟ ج) اولین و سومین جفت‌واژه‌های متضاد را بیابید و بنویسید.	۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۵
۲۷	«تلمیح» بیت زیر را در یک سطر توضیح دهید. «چون خضر دید آن لب جان‌بخش دل‌فریب گفتا که آب چشمه حیوان دهان توست»	۰/۵
۲۸	با ذکر دو دلیل وجود آرایه «اسلوب معادله» را در بیت زیر توضیح دهید. «چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید»	۰/۵
۲۹	در بیت زیر، دلیل وجود آرایه «اغراق» را توضیح دهید. «دل‌م گرفته از این روزها دل‌م تنگ است میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است»	۰/۵
۳۰	شاعر در کدام بیت، برای آفرینش «حس آمیزی» از آمیختگی حواس ظاهری با امور ذهنی و انتزاعی بهره برده‌است؟ الف) از این شعر تر شیرین ز شاهنش عجب دارم ب) نیست پروا تلخکامان را ز تلخی‌های عشق که سرتاپای حافظ را چرا در زر نمی‌گیرد؟ آب دریا در مذاق ماهی دریا خوش است	۰/۲۵

ادامه سؤالات در صفحه پنجم

سؤالات آزمون نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	نام و نام خانوادگی:	تعداد صفحه: ۵
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۶/۰۳/۱۴۰۲	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۲		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

بخش پنجم: نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۳۱	همه بیت‌های زیر به جز گزینه در بردارنده مفاهیم شعر دوره بیداری است. الف) جنگ ننگ است در شریعت من ب) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم ج) داد معشوقه به عاشق پیغام د) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی	جز پی پاس دین و حفظ وطن خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم که کند مادر تو با من جنگ دست خود ز جان شستم از برای آزادی	۰/۲۵
۳۲	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ انالحق / ورد زبان اوست» الف) قالب شعر را بنویسید. ب) یک تشبیه فشرده اضافی (اضافه تشبیهی) بیابید. ج) واژه «انالحق» نشانگر کدام آرایه بدیع معنوی است؟		۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۳۳	در نوشته «فردای آن روز به خاطر آمد که دیروز یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را با کلیه متفرعات به انضمام مایحتوی، به دست چلاق شده خودم از خانه بیرون انداخته‌ام، ولی چون تیری که از شست رفته باز نمی‌گردد، یک بار دیگر به کلام بلندپایه از ماست که بر ماست، ایمان آوردم و پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم»: الف) مفهوم کنایی «پشت دست داغ کردن» چیست؟ ب) بیت «سخن گفته دگر باز نیاید به دهن / اول اندیشه کند مرد که عاقل باشد» با کدام ضرب‌المثل این نوشته، مفهوم مشترکی دارد؟		۰/۵ ۰/۲۵
۳۴	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید؟ «هر که گدای در مشکوی توست شه که به همسایگی کوی توست چون گداست» الف) قالب شعر را بنویسید. ب) چرا این نوع شعر را الهام‌بخش «نیما یوشیج» در آفرینش شعر نو دانسته‌اند؟	پادشاست چون گداست	۰/۲۵ ۰/۵
۳۵	در بیت «گویند: روی سرخ تو سعدی، که زرد کرد؟ الف) کدام واژه آرایه «یهام تناسب» را پدید آورده است؟ ب) اگر هجاهای بیت را به شکل «سه تا، چهار تا، چهار تا، سه تا» جدا کنیم، وزن پایه‌های آوایی دوم و چهارم را بنویسید.	اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»:	۰/۲۵ ۰/۵
۳۶	با توجه به سروده زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حوض هم می‌توان عزیز بود» الف) آرایه پارادوکس را نشان دهید. ب) این سروده به کدام واقعه در تاریخ اسلام اشاره دارد؟ ج) شاعر این سروده، در کدام یک از سه شاخه ادبیات معاصر در عصر انقلاب اسلامی قرار می‌گیرد؟	موسوی گرمارودی	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۲۰	«شاد و ندرست باشید»		